

INTIASSA

Sarjakuvassa on hyvä bismar

Intia on tuntematon sarjakuvamaa, mutta Intian sarjakuvatuotanto on yhtä laaja kuin maan filmituotantokin, väittää ruotsalainen toimittaja Bertil Falk, joka tuntee hyvin tuon Aasian suurvalan. Sarjakuvilla on tärkeä rooli maassa, jossa puolet yli 750-miljoonaisesta kansasta on lukutaidotonta. Intiassa sarjakuvista on tullut Falkin mukaan luonnollinen jatko maan rikkaalle tarinaperinteelle.

Maailmassa on muitakin sarjakuvakulttuureja kuin meidän euroamerikkalaisemme. Intia, maailman suurin demokraatia, on 70-luvulta lähtien kehittänyt omaa sarjakuvaperinnettään, joka jossain määrin eroaa meidän omastamme.

Sarjakuvia Intiassa on ollut kutakuinkin yhtä kauan kuin Yhdysvalloissa ja Euroopassakin. Intialla on vanha englanniksi ilmestyvä päivälehti, joka on välittänyt suurten amerikkalaisten syndikaattien sarjoja.

Mutta vuonna 1969 India Book House (IBH)-niminen bombaylainen kustantamo alkoi julkaista sarjakuvalehteä nimeltään **Amar Chitra Katha**. Suomeksi tuo tarkoittaa "kuolemattomia kuvakertomuksia". Sen jälkeen kuluneiden 18 vuoden aikana kustantamo on julkaissut lähemmäs 400 numeroa tuota lehteä. Jokainen numero sisältää yhden kokonaisen tarinan.

Nämä perinteisen sarjakuvalehden muotoiset vihkoset julkaistaan nelivärisinä useampikielisinä laitoksina; pääasiassa hindiksi ja englanniksi, mutta myös punjabiksi, bengaliksi, gujaratiksi jne.

Euroamerikkalaisessa sarjakuvakulttuurissa Amar Chitra Kathaa vastaava lehti on ollut Kuvitetut klassikot. Ei liene mahdoton ajatus, että tämä lehti olisi antanut intialaisille alkusysäyksen omalle sarjalleen.

Kuvitetut klassikot olivat sarjakuvavertailuja pääasiassa tunnetuista romaaneista (oilhan seassa novellejakin) tai peräti Shakespearen draamojakin. Intialainen Amar Chitra Kathalla on merkittävästi laajempi työsaara. Sen avulla ei välitetä pelkästään romaaneja vaan myös kerto-

muksia erilaisista uskonnollisista kirjoituksista (Veda-kirjoista, puranoista, Mahabharatasta, Ramayanasta jne). Lisäksi tehdään elämäkertoja kuuluisista intialaisista ja kerrotaan sarjakuvan muodossa historiallisista tapahtumista olipa sitten kyse tuhansien vuosien takaisista asioista tai oman aikamme uutisista; kaikki luonnollisesti intialaisin äänenpainoin.

Ensimmäisessä numerossa käsiteltiin hindulaista jumalhahmoa Krishnaa ja se oli täysin vailla kuvia. Samoin seuraavat yhdeksän numeroa. Sitten tarinat alettiin kertoa tyystin sarjakuvina.

Miljoona? Kymmenen miljoonaa!

Amar Chitra Kathan perusti oivan liikemiesvaiston omannut mies **Anant Pai**. Pian huomattiin hänen vetäneen oikeasta narusta. Joinakin kuukausina myydään yhtä lehden numeroa miljoona kappaletta. Se saattaa tuntua vähäiseltä luvulta kun ajattelee maan 750 miljoonaa asukasta, mutta neljän rupian (n. kaksi markkaa) hintainen lehti on iso raha monelle intialaiselle. Talouden lisäksi myös lukutaidottomuus rajoittaa myyntiä, sillä yli puolet maan asukkaista on lukutaidottomia. Jokaista sarjakuvalehteä luetaan monin ihmisen voimin. Miljoona myytyä lehteä merkitsee luultavasti kymmenen miljoonan hengen lukijakunta.

IBH:n menestys on saanut seuraajia. New Delhiläinen kustannusliike Argus Central Enterprises on perustanut miltei samanlaisen sarjan **Adarsh Chitra Katha** (ihanteellisia kuvakertomuksia). Yhtä lailla New Delhissä ilmestyy rouva **Santosh Purin** julkaisema **Gaurav Gathas** sarja.

Marvel loistaa poissaolollaan

Valitettavasti minusta kaikkien näiden kolmen sarjan piirrosta on kutakuinkin samaa luokkaa kuin Kuvitetuissa klassikoissa aikoinaan. Ainakin olen aina ollut sitä mieltä, että ne KK:t olivat varsin persoonattomia, mielikuvituksettomia sarjoja. Turhaan saa Intiasta etsiä sellaisia Marvel-piirtäjiä kuin Gene Colan, Jim Steranko, Bill Everett tai Johnny Romino. (Kirjoittaja on 60-luvun Marvel-sarjojen friikki. Suom. huom.)

Katalat kiinalaiset olivat hyökänneet rauhalliseen Intiaan, mutta kuinka sitten kävikään.

Näitä sarjakuvalehtiä ahmii kuitenkin innolla siksi, että niiden sisältö on erinomainen. Myytit ja seikkailut herättävät mielenkiintoa. Kertomukset ovat informatiivisia ja niistä saa tietoa historiasta, uskonnosta ja muista aiheista.

Lehdissä on ollut aiheina niin äiti Teresa kuin Jawaharlal Nehru kuin tarina Ramayan kirjoittajasta tai Intian ainoasta naissulttaanista Sultana Raziasta tai Dalai Lamasta. Persialainen uskonnonperustaja Zarathustra on saanut myös oman nimiknumeronsa.

Teräsmies ja muita pedagogeja

Näissä lehdissä on kyse tietoisesti kasvattavista sarjakuvista, jotka ovat lasten lisäksi suosittuja myös aikuisten keskuudessa.

Ennen vanhaan lapset saivat tietonsa uskonnosta ja historian tapahtumista pääasiassa suullisten kertomusten kautta. Elokuvan, radion, television ja videoiden aikakaudella monet väittävät näitä lehtiä tuon perinteen parhaiksi välittäjiksi.

Luonnollisesti Intiassa on muitakin sarjakuvalehtiä. Aivan kuin meilläkin sieltä löytyvät Batman, Flash Gordon, Mandrake, Fantom, Tarzan ja kaikki muutkin sankarit. Mutta Amar Chitra Katha on suosituin.

Kalkuttalainen talouslehti Business Standard julkaisi lokakuussa 1984 tutkimuksen Intian sarjakuvalehtituotannosta ja se kertoi, että hyvin halpojen tuotantokustannusten vuoksi 3-4 rupian hintaiset lehdet alkavat tuottaa voittoa jo 5 000 myydyin numeroin.

Vuonna 1982 tehtiin 110:ssä Kalkutan ja joissakin lähialueen kouluissa tutkimus sarjakuvien lukemisesta.

Näin opetetaan vanhempia valitsemaan oikeita sarjakuvalehtiä. Huomatkaa äidin intialaisuus! Ei mikään stereotyyppiä la USA.

Opetus ja onnellinen loppu yhdessä monista Jataka-tarinoista.

National Council for Educational Research and Training rahoitti tutkimuksen, jonka toteutti Eastern India Centre for Mass Communication Studies. Business Standard tiivistä lopputuloksen näin: "Kaikki haastatellut 1500 lasta sanovat pitävänsä sarjakuvalehtien lukemisesta. Pääasiallinen syy siihen, että lapset jättävät koulunsa kesken, todetaan tutkimuksessa, ei ollut köyhyys vaan puute mielenkiintoisista ja hyvin tehdyistä oppikirjoista. Sarjakuvalehdet ovat kenties alkaneet täyttää tätä kiihtyä lastemme koulutuksessa. IBH laskee myyvänsä 35 000 sarjakuvalehteä joka kuukausi meidän osassamme maata, mutta lukijakunta on merkittävästi suurempi. "Meidän osamme maata" tarkoittaa Kalkutta ja länsi-Bengalia.

Tuosta lainauksesta tulee selvästi esiin, että sarjakuvalehtiä pidetään positiivisena ilmiönä ei vähiten siksi, että ne välittävät ikäviä koulukirjoja paremmin sitä tietoa historiasta, uskonnosta ja kulttuurista, joka on koulun päätehtävänä.

Ruotsissa (ja Suomessakin, Suom. huom.) on tunnettu viattomuus toisin. Sarjakuvat on manattu viattomien ja puolustuskyvyttömiä lasten viettelijöiksi yhtä varmasti kuin pappi on sanonut aamenen kirkossa.

Intiassa tuo rooli on elokuvilla. Elokuvatuotanto on kiistatta maailman suurin. Siellä tehdään vuosittain 700-800 pitkä

elokuvaa (enimmäkseen kolmituntisia). Intialaisissa elokuvissa on paljon väkivaltaa, laulua, soittoa, tanssia ja kunnan annos romantiikka ja onnetonta rakkautta jne. Näihin elokuviin kohdistuu säännöllisesti kovaa kritiikkiä. Niillä sanotaan olevan kansaa tyhmistävää ja raaistava vaikutus. Tuntuvatko äänenpainot tutulta?

Intohimona Intia

Minä olen vierailut vuoden 1977 jälkeen Intiassa vähintään kerran vuodessa. Olen osallistunut hindulaiseen pyhiinvaellukseen Kashmirin vuoristossa olevaan Shivan fallostä esittävän jääpatsaan luo, olen haastatellut Indira Gandhia, ollut ruumiinvalvojisissa Gangesin rannalla, ajanut maailman hirvittävimmissä metrossa Kalkutassa ja lukenut intialaisia sarjakuvalehtiä. Intialainen mytologia on kiinnostava ja on mielenkiintoista lukea Shivastä sellaisissa peranoissa kuin Shiva Purana tai Linga Purana, mutta paljon helpommin saman tiedon saa sellaisista sarjakuvista kuten Shiva Parvati, Tales of Shiva ja Ganga. Toisin sanoen olet oppinut suunnattoman paljon Intiasta Amar Chitra Kathan avulla - aivan kuten monet intialaiset lapsetkin.

Bertil Falk

(Toimittaan suomentanut Juhani Tolvanen)

AMAR CHITRA KATHA brings you THE MAHABHARATA IN 60 VOLUMES

Amar Chitra Katha has already brought to life episodes and personalities from the Mahabharata. Now in response to a persistent demand from our readers for a comprehensive account of the epic, Amar Chitra Katha brings you in sixty volumes the immortal epic of Vyasa as narrated by Vaishampayana.

BUILD YOUR MAHABHARATA SERIES LIBRARY
60 volumes of 1920 illustrated pages in colour.
— Each volume consists of 32 pages. Rs. 41 per volume.
One volume a month beginning from March 1, 1985.
You could subscribe either to the Mahabharata series only (Rs. 480) for 12 issues or to the entire series.

THE MAHABHARATA—I VEDAVYASA
The first of the sixty volumes will be on the stands on March 1, 1985.
Distributed by

Näin kustantamo julkuttaa lukijakunnan tiukan vaatimusten ja tyytyväisyyden Vaishampayan kertoman Vyasan 60-osaisena sarjakuvalehtiepopoksena!